

6. Календарь. Справочная книжка на 1919 рік. – Кам'янець-Подільський : Друкарня Когена і Дунаєвського, 1919. – 120 с.
7. Герасимов Т. Соціально-побутова історія подільських міст доби Гетьманату П. Скоропадського (квітень–грудень 1918 р.): автореф. дис. ... канд. іст. наук: 07.00.01 / Т. Ю. Герасимов – Черкаси., 2013. – 20 с.
8. Державний архів Вінницької області (далі – ДАВіО). – Ф. Д-286. – Оп. 1. – Спр. 509. – 366 арк.
9. Державний архів Хмельницької області. – Ф. 409. – Оп. 1. – Спр. 192. – 66 арк.
10. 8 ноября в г. Гайсине... // Подолянин. – 1914. – 19 ноября. – С. 4.
11. Бельгийский консул...// Подолянин. – 1914. – 24 февраля. – С. 3.
12. В понедельник... // Юго-Западный край. – 1915. – 16 мая. – С. 3.
13. ДАВіО. – Ф. Д-286. – Оп. 1. – Спр. 129. – 85 арк.
14. ДАВіО. – Ф. Д-286. – Оп. 1. – Спр. 343. – 856 арк.
15. ДАВіО. – Ф. Д-286. – Оп. 1. – Спр. 128. – 62 арк.
16. ДАВіО. – Ф. Д-286. – Оп. 1. – Спр. 251. – 225 арк.
17. ДАВіО. – Ф. Д-286. – Оп. 1. – Спр. 127. – 168 арк.
18. ДАВіО. – Ф. Д-286. – Оп. 3. – Спр. 2. – 75 арк.
19. Шапошнікова Н.О. Продовольче становище в Україні в роки Першої світової війни (липень 1914 – лютий 1917 р.) / Н.О. Шапошнікова. – К.: Інститут історії України НАН України, 2002. – 174 с.

Герасимов Т. Ю. Гайсин в Первой мировой войне (1914–1917 гг.): некоторые аспекты повседневной жизни города.

В статье рассмотрены особенности повседневной жизни Гайсина в период Первой мировой войны. Выяснено положение городского благоустройства накануне 1914 г. и влияние войны на его дальнейшее развитие. Охарактеризованы мероприятия гайсинского самоуправления по улучшению санитарного состояния города. Проанализированы проблемы с обеспечением горожан керосином и дровами. Освещено течение продовольственного кризиса в Гайсине во время ухудшения социально-экономической ситуации в Российской империи во второй половине 1916 г. – в начале 1917 г.

Ключевые слова: Гайсин, Первая мировая война, благоустройство, санитария, продовольствие, повседневность.

Gerasymov T. Yu. Haysyn in World War I (1914–1917): some aspects of everyday life of the town.

The peculiarities of everyday life in Haysyn during the World War I are regarded in the article. The state of town equipping with services and utilities before 1914 and the influence of the war on its future development are cleared up. The measures of self-government in Haysyn regarding its sanitary state improvement are described. The problems of citizen's providing with kerosene and firewood are analyzed. The course of foodstuffs crisis in Haysyn during the worsening of social economical situation in Russian Empire at the second half 1916 – at the beginning of 1917 is elucidated.

Keywords: Haysyn, World War I, equipping with services and utilities, sanitation, foodstuffs, everyday life.

УДК 94:342.82(477.42)"1917"

А. В. Седляр

ВИБОРИ ДО ВСЕРОСІЙСЬКИХ УСТАНОВЧИХ ЗБОРІВ У ЖИТОМИРІ (1917 р.)

У статті розглядаються основні засади законодавчих актів Тимчасового уряду, які встановили правила проведення виборів до Всеросійських Установчих зборів. Подається підготовка до виборів, формування списків виборців та кандидатів. Висвітлюються особливості передвиборчої агітації за кандидатів. Аналізуються підсумки виборів до Всеросійських Установчих зборів в цілому по Житомиру та на військових дільницях зокрема. Порівнюються результати виборів по Житомиру та по Волинському виборчому округу в цілому.

Ключові слова: Тимчасовий уряд, міська виборча комісія, агітація, виборчий процес, списки, партії, голосування.

Наприкінці зими 1917 р. в Петрограді розпочалися масові заворушення, які поклали початок Лютневій революції в Росії. Її наслідком стала видозміна політичної системи держави, зокрема ліквідація монархії. Росія стала республікою, що зумовило демократизацію системи державного управління та місцевого самоврядування, реформування правоохоронних органів тощо. Відповідно, постала можливість обрання законодавчої гілки влади на засадах головних принципів демократії. Парламентом оновленої країни мали стати Всеросійські Установчі збори, які вперше в історії Росії мали бути сформовані на основі загального, рівного голосування за участі всього населення держави. Українські губернії як складова колишньої Російської імперії також були включені у виборчий процес.

Тема виборів до Всеросійських Установчих зборів в Україні не була популярною серед науковців. Інформація про підготовку до виборів, хід виборчого процесу в Росії, загальні підсумки та результати голосування, а також безпосередньо історію діяльності та розпуску Установчих зборів є досить поширеною [1; 2; 3; 4; 5]. Проте, російські автори, як правило, не акцентують увагу саме на українських губерніях, роблячи узагальнення в цілому по території колишньої Російської імперії. В Україні ж вказана проблема лише нещодавно стала об'єктом дослідження. У першу чергу, варто відзначити низку студій І. Зенич, яка

зробила комплексний аналіз виборчого процесу в різних губерніях України, в т.ч. й Волинської [6; 7; 8]. Однак автор не аналізує хід виборів безпосередньо в містах Волині, зокрема в Житомирі, подаючи загальні результати по губернії в цілому. Вибори до Установчих зборів у містечках Правобережної України проаналізував О. Комарницький [9]. Однак тут також немає інформації по виборчому процесі в містах Волині. Таким чином, можна констатувати, що комплексного аналізу обставин проведення виборів та їх підсумків в містах Волині, зокрема Житомирі, немає. Відповідно, метою нашого дослідження є висвітлення складових передумов та підготовки виборів до Всеросійських Установчих зборів в Житомирі, їх перебіг та результати.

Від самого початку своєї діяльності Тимчасовий уряд поставив собі за мету підготовку до виборів до Всеросійських Установчих зборів. 3 березня 1917 р. у своїй Декларації про політичні завдання він зазначив, що одним з основних принципів роботи буде негайна підготовка до скликання на основі загального, рівного, таємного і прямого голосування Установчих зборів, які мають встановити форму правління і Конституцію країни [10, с. 518]. Громадськість Житомира також схвально відгукнулася на перспективу обрання загальнодержавного парламенту. 16 березня 1917 р. на мітингу Ради робітничих та селянських депутатів у міському театрі волинський губернський комісар Б. Лелявський у своїй промові закликав всіх готуватися до виборів до Установчих зборів [11, с. 2].

20 липня 1917 р. урядом було затверджено I-V підрозділи першого розділу Положення про вибори до Установчих зборів, що поклало початок формуванню організаційно-правової бази виборчої кампанії.

Згідно з Положенням про вибори, Установчі збори мали бути сформовані з членів, обраних населенням на основі всезагального та рівного виборчого права шляхом прямих виборів та таємного голосування. Волинська губернія стала окремим виборчим округом (за винятком окупованих повітів), який було поділено на виборчі дільниці. Правом участі у виборах володіли російські громадяни (тобто, мешканці колишньої Російської імперії) обох статей, яким до дня виборів виповнилося 20 років. Військовослужбовці також мали право голосу (для них віковий ценз був меншим – 18 років). Участь у виборах не брали окремі особи, які не могли цього зробити за станом здоров'я (наприклад, ті, які були визнані божевільними), а також засуджені за визначені Положенням злочини [5, с. 244-246]. Відтак, очевидним є факт практично повного охоплення населення держави виборчим правом, що мало зробити Установчі збори справді народно-представницьким органом.

За проведення виборів відповідали комісії – окружні, дільничні, а також міські (вони створювалися у губернських містах та містах з населенням, яке перевищувало 50000 чол.). Зокрема, на Волині було створено одну міську комісію – в Житомирі. Комісію очолював член окружного суду за вибором цього ж суду. До її складу також входили два мирові судді за вибором мирового з'їзду та чотири члени за вибором міської управи. Крім цього, вже під час виборчого процесу до комісії входили (за їх бажанням) представники кожної групи виборців або партії, які подали кандидатські списки. Міська виборча комісія мала наступні обов'язки: 1) контроль за своєчасним утворенням та відкриттям дій дільничних виборчих комісій; 2) пропозиції окружній комісії щодо поділу міста на виборчі дільниці; 3) контроль за своєчасним складанням виборчих списків та їх оприлюдненням; 4) розгляд протестів та скарг на складання виборчих списків; 5) ознайомлення виборців з кандидатськими списками; 6) встановлення кількості голосів, поданих у місті за кожний кандидатський список; 7) передача документації з питань виборів до окружної комісії [5, с. 247-249]. Рішення міської комісії могли бути оскаржені в окружному суді. Дільничні комісії в Житомирі склалися з 4 членів, обраних міською управою, а також (за їх бажанням) – представників кожної групи виборців або партії, які подали кандидатські списки.

На кожній виборчій дільниці формувався свій список виборців. За цей процес була відповідальною міська управа. У виборчому списку вказувалися прізвище, ім'я та по батькові кожного виборця, його вік, місце проживання та професія. Виборчі списки були відкритими – не менш, як за 40 днів до виборів вони публікувалися для загального ознайомлення всіх бажаючих [5, с. 250-251].

Кандидатські списки приймалися окружною комісією. Вони мали бути підписаними власноруч не менше, ніж 100 особами з правом голосу в цьому окрузі. Список містив прізвище, ім'я, по батькові та місце проживання кожного з кандидатів. Кожний виборець мав право підписати лише один кандидатський список. Один і той же кандидат міг балотуватися у кількох округах (не більше 5). Списки приймалися не пізніше, ніж за 30 днів до виборів [5, с. 252].

На загальних засадах брали участь у виборах й військовослужбовці. У Житомирі військові голосували на своїй окремій виборчій дільниці, обираючи кандидатів з тих же списків, що й цивільне населення Волинського округу.

14 червня Тимчасовий уряд видав постанову, згідно з якою вибори до Установчих зборів мали відбутися 17 вересня 1917 р., а їх терміном скликання було встановлено 30 вересня того ж року [5, с. 240]. Однак, згодом стало зрозумілим, що низка організаційних проблем значно гальмує підготовку до виборів. Відтак, 9 серпня Тимчасовий уряд відтермінував вибори, призначивши їх на 12 листопада 1917 р., а скликання Установчих зборів – на 28 листопада. Головною причиною затримки стали складнощі в налагодженні роботи новообраних органів місцевого самоврядування [5, с. 255]. Проте, й ця дата не стала остаточною. 6 листопада Волинська окружна комісія вирішила перенести вибори ще на тиждень, призначивши їх на 19-21 листопада 1917 р. (відповідний дозвіл на це вона отримала від Виборчого бюро при Генеральному секретаріаті та Всеросійської комісії зі справ про вибори до Установчих зборів). Головною причиною цього був повний розлад залізничного сполучення, і як наслідок – неможливість вчасно доставити у повіті виборчу документацію. А 13 листопада окружна комісія знову змінила дату виборів, вказавши як остаточною 26-28 листопада 1917 р. [12, арк. 137, 143, 148, 151]. Це є свідченням дуже складної ситуації, в якій відбувався виборчий процес на Волині восени 1917 р.

Проведенню виборів допомагали органи місцевого самоврядування. Вже 19 березня 1917 р. Житомирська міська рада об'єднаних громадських організацій заслухала інформацію про позицію Тимчасового уряду щодо Установчих зборів [13, с. 2]. Житомирська міська управа відповідала за надання приміщень для міської та дільничних комісій, а також за їх опалення та освітлення [5, с. 270]. Вона ж надавала заробітну плату членам дільничних комісій [12, арк. 22].

Житомирська міська виборча комісія розпочала свою роботу 12 вересня 1917 р. Її очолив представник окружного суду О. Тугенгольд. Членами комісії були обрані: від мирового з'їзду – М. Янкевич та Г. Родкевич, від міського самоврядування – М. Лібрович, Г. Розенблат, І. Перельцвайг та І. Доценко [14, арк. 30]. Вона вирішила поділити місто на 23 виборчі дільниці, з яких 4 були надані для військовослужбовців. В основу поділу, згідно з рекомендацією Тимчасового уряду, була покладена дільнична система Житомира на виборах до міської думи, які відбулися у серпні 1917 р. Водночас більшість дільниць було поділено на дрібніші – з розрахунку, аби на кожній було біля 2000 виборців [12, арк. 101 зв].

Формування виборчих списків у Житомирі розпочалося 25 вересня 1917 р. 3 жовтня вони вже були оприлюднені, хоча були певні труднощі з їх друком через великий обсяг роботи, недостатню кількість друкарень в місті та дефіцит коштів [12, арк. 11, 116]. Вчасно (на відміну від повітів губернії) до міської комісії надійшли й списки військовослужбовців, які мали право голосу. Кандидатські списки також вчасно були надруковані, однак тут теж не обійшлося без проблем – через брак часу та друкарських потужностей їх опублікували лише російською мовою (хоча планувалося національні списки подати також відповідно українською, єврейською та польською мовами) [12, арк. 135].

Виборча кампанія в місті супроводжувалася агітацією за ті чи інші кандидатські списки. Так, активну участь у поясненні населенню плюсів та мінусів кандидатів (як і під час виборів до міської думи влітку 1917 р.) брала газета „Волинь”. Вона зайняла відверто прокадетську позицію, регулярно друкуючи на своїх шпальтах статті на користь кандидатського списку №5 (кадетів) [15, с. 3; 16, с. 3; 17, с. 2; 18, с. 1]. Щоправда, у „Волині” друкувалися заклики голосувати й за інші політичні сили. Зокрема, 7 листопада 1917 р. тут було вміщено заклик голосувати за групу єврейських громадських діячів (№8) [19, с. 2]. Натомість, „Волинь” різко критикувала ліві партії, зокрема есерів [16, с. 3]. Чужою залишилася ця газета й до українських національних політичних сил, позиціонуючи майбутнє міста та краю у демократичній єдиній та неподільній Росії. Крім використання преси, кандидати проводили мітинги, зібрання, лекції тощо. Так, велику увагу виборців привернула низка лекцій про кандидатів та програму того ж списку №8, прочитаних на початку листопада М. Гольдштейном [20, с. 3].

Вибори до Всеросійських Установчих зборів у Волинському окрузі відбулися 26-28 листопада 1917 р. Варто відзначити, що Житомирська міська комісія була готова провести вибори ще 12 листопада, однак Виборча комісія при Генеральному секретаріаті наголосила, що вибори у всьому окрузі мають пройти одночасно [12, арк. 151]. Всього у виборах у Волинському окрузі взяли участь 13 кандидатських списків:

№1. Російська соціал-демократична робітничка партія (об'єднана) та Бунд.

№2. Єврейський національний виборчий комітет.

№3. Єврейська народницька партія.

№4. Крайовий польський список (список польських об'єднаних товариств та політичних організацій).

№5. Партія народної свободи (кадети) та безпартійних хліборобів.

№6. Партія соціалістів-революціонерів та Рада селянських депутатів і солдат Південно-Західного фронту.

№7. Українська партія соціалістів-федералістів.

№8. Група єврейських громадських діячів.

№9. Єврейська соціал-демократична робітничка партія „Поалей-Ціон”.

№10. Об'єднана єврейська соціалістична робітничка партія.

№11. Українська партія соціалістів-революціонерів та Волинська рада селянських депутатів.

№12. Російська соціал-демократична робітничка партія (більшовики).

№13. Комітет православних та єдиновірних приходів Волинської єпархії [21, арк. 1-13]. Таким чином, політична палітра виборів до Всеросійських Установчих зборів на Волині була різноманітною, поєднуючи загальноросійські, українські, єврейські та польські сили. Можна констатувати також досить низький рівень представництва у виборчій кампанії саме українського партійного та громадського руху. Представники низки кандидатських списків увійшли до складу міської виборчої комісії, зокрема, від №1 – І. Ільницький, від №9 – Б. Фролькіс, від №10 – Б. Ровинський [22, арк. 110].

Голосування проводилося шляхом подання виборчих записок. Кожний виборець мав своє іменне посвідчення (фактично, це було запрошення на вибори). Виборчу записку формували один кандидатський список (на одному аркуші – один список). Відповідно, кожний виборець отримав, не пізніше, як за 7 днів до голосування, разом з іменним посвідченням такі записки зі всіма списками (кількість записок відповідала кількості кандидатських списків). Під час голосування виборець брав записку з кандидатським списком, вкладав її до конверту та передавав конверт комісії. Після цього голова комісії за присутності виборця клав конверт у скриньку. Якщо у конверт вкладалося кілька списків, голос вважався недійсним. Заборонялося також робити будь-які позначки на записці. Не дозволялася подача записки за інших осіб [5, с. 260-264]. Волинський округ мав право обрати 10 членів Всеросійських Установчих зборів. Згодом Волинська окружна комісія на своєму засіданні зазначила, що вибори в Житомирі пройшли без суттєвих порушень, не було також зловживань з боку міської комісії [23, арк. 462 зв].

Результати голосування в Житомирі були наступними [24, арк. 51 зв-52]:

Номер виборчого списку	Кількість голосів, поданих за список у Житомирі	Кількість голосів, поданих за список у Волинському окрузі
1	1426	16500
2	1858	56307
3	268	1873
4	3471	53591
5	3077	19933
6	1011	26931
7	489	7432
8	1943	6520
9	104	2487
10	529	2529
11	2756	549332
12	2117	33318
13	1453	5044
Разом	20502	781797

Варто також навести підсумки голосування на військових дільницях Житомира [24, арк. 58]:

Номер виборчого списку	Кількість голосів	Номер виборчого списку	Кількість голосів
1	221	8	13
2	23	9	6
3	12	10	23
4	223	11	1757
5	931	12	1696
6	766	13	73
7	113	Разом	5857

Отже, результати виборів засвідчили широку різноманітність політичних уподобань мешканців Житомира. Традиційно сильними в місті були позиції польських та єврейських кандидатських груп. Зокрема, саме поляки набрали найбільше голосів, а єврейські представники не змогли очолити підсумки голосування, очевидно, лише через розпорошеність власного виборчого потенціалу (вони сформували 5 кандидатських списків, кожний з яких мав своїх прихильників серед міського електорату). Досить скромними виявилися результати українських політичних сил, особливо соціалістів-федералістів. Натомість, високого показника досягли кадети, що говорить про їх популярність серед населення міста, переважно – консервативних та більш заможних кіл громадськості.

Також в цілому можна констатувати негативне ставлення житомир'ян до більшовиків, зокрема – до факту захоплення ними влади в Росії. Досить значний показник більшовиків на виборах переважно був досягнутий завдяки сприятливому ставленню до них військовослужбовців. 80% всіх голосів у Житомирі більшовики отримали саме від військових, значна частина яких були немісцевими. Взагалі, варто відзначити традиційно високий показник лівих сил у голосуванні серед солдатів – крім більшовиків, найбільше голосів отримали українські та російські есери. Винятком є високий результат кадетів – більшою мірою його можна пояснити прихильністю офіцерства. Перемога українських есерів на військових дільницях свідчить про більший відсоток українців серед солдатів та офіцерів, ніж серед цивільного міського населення. Таким чином, можна побачити значні відмінності у результатах голосування військових та цивільного населення міста. Також підсумки виборів у Житомирі пропорційно значно відрізняються від показників у цілому по Волинському округу – волинське селянство у переважній більшості підтримало українських есерів. Це є свідченням необхідності окремого аналізу виборів до Всеросійських Установчих зборів у містах Волині, зокрема в Житомирі – причиною є значні відмінності в етнічному та соціальному складі населення міст та провінції губернії.

28 листопада 1917 р. на честь скликання Всеросійських Установчих зборів відбулося урочисте засідання Житомирської міської думи за участі представників громадських організацій. На ньому дума висловила повну підтримку російському парламенту [25, с. 3]. За підсумками голосування від Волинського округу до Всеросійських Установчих зборів були обрані: від Української партії соціалістів-революціонерів та Волинської ради селянських депутатів – М. Чечель, М. Гладкий, М. Троць, І. Гедзь, К. Коваль, Т. Марцинюк, М. Черановський, Ф. Кобильчук та Д. Павлюк; від крайового польського списку (списку польських об'єднаних товариств та політичних організацій) – Я. Липківський [24, арк. 52-52 зв]. В цілому ж, за результатами голосування по всій колишній Російській імперії було обрано 765 членів Установчих зборів: 15 кадетів, 2 народних соціалісти, 15 меншовиків, 342 російських есери, 78 українських есерів, 12 українських соціал-демократів, 94 представники різних національних списків, 181 більшовик, 17 козаків, 8 представників селянських Рад, 1 представник від християн [26, с. 929]. Проте, всенародно обраний російський парламент проіснував недовго – відкривши своє засідання 5 січня 1918 р., вже наступного дня Установчі збори були розігнані більшовиками.

Отже, 26-28 листопада 1917 р. в Житомирі відбулися вибори до Всеросійських Установчих зборів. Вони були проведені на основі законодавства, розробленого Тимчасовим урядом, але вже після його ліквідації та приходу до влади більшовиків. Як і вибори до органів місцевого самоврядування, зокрема міських дум, вони були проведені на основі рівного, загального, таємного голосування і надали право голосу більшості населення міста, в т.ч. й військовослужбовцям. Організацією виборчого процесу займалися відповідні комісії, зокрема в Житомирі – міська виборча комісія. Підготовка до виборів ознаменувалася цілою низкою організаційних проблем, зумовлених насамперед складною загальноекономічною, соціальною та транспортною кризою в країні. Наслідком цього, зокрема, стало кількаразове перенесення дати проведення виборів. На виборах у Житомирі найбільше голосів отримали представники польського кандидатського списку. Варто відзначити також високий результат представників єврейської громади та кадетів. Відносно невисокий показник українських політичних сил на виборах в Житомирі продемонстрував певну відстороненість населення Житомира від загальноукраїнського політичного та державного розвитку, а також різко протиставив думку міщан поглядам населення всієї Волинської губернії. Окремо варто відзначити голосування військовослужбовців в Житомирі, які переважно більшістю підтримали лівих, зокрема українських есерів та більшовиків.

Джерела та література

1. Знаменский О. Всероссийское Учредительное собрание: История созыва и политического крушения / О. Знаменский. – Л., 1976.
2. Протасов Л. Всероссийское Учредительное собрание: история рождения и гибели / Л. Протасов. – М.: РОССПЭН, 1997. – 368 с.
3. Всероссийское Учредительное собрание: Энциклопедия / Авт.-сост. Л.Г. Протасов. – М.: РОССПЭН, 2014. – 555 с.
4. Протасов Л. Люди Учредительного собрания: портрет в интерьере эпохи / Л. Протасов. – М.: РОССПЭН, 2008. – 463 с.
5. Выборы во Всероссийское Учредительное собрание в документах и воспоминаниях современников / [под общ. науч. ред. Ю. Веденеева и И. Борисова]. – М.: РОИИП, 2009. – 832 с.
6. Зенич І. Організація виборів до Всеросійських Установчих зборів на Волині в 1917 р. / І. Зенич // Краєзнавство. – 2014. – №1(86). – С. 163–171.
7. Зенич І. Організація виборів до Всеросійських Установчих зборів на Полтавщині / І. Зенич // Український історичний збірник. – 2013. – Вип. 16. – С. 102–118.
8. Зенич І. Організація виборів до Всеросійських Установчих зборів на Київщині / І. Зенич // Сторінки Історії: збірник наукових праць. – 2013. – Вип. 36. – С. 63–77.
9. Комарницький О. Містечка Правобережної України і вибори до Всеросійських Установчих зборів наприкінці 1917 р. / О. Комарницький. – Краєзнавство. – 2002. – №1-4. – С. 86–89.
10. Історія України від найдавніших часів до сьогодення. Збірник документів і матеріалів / [за заг. ред. А.П. Коцура, Н.В. Терес]. – Київ-Чернівці: Книги-XXI, 2008. – 1100 с.
11. Волынь. – 1917. – 18 мар.
12. Державний архів Житомирської області (далі – ДАЖО), ф. Р-2149, оп. 1, спр. 1, 219 арк.
13. Волынь. – 1917. – 22 мар.
14. ДАЖО, ф. Р-2149, оп. 1, спр. 2, 138 арк.
15. Волынь. – 1917. – 22 окт.
16. Волынь. – 1917. – 17 нояб.
17. Волынь. – 1917. – 21 нояб.
18. Волынь. – 1917. – 25 нояб.
19. Волынь. – 1917. – 7 нояб.
20. Волынь. – 1917. – 3 нояб.
21. ДАЖО, ф. Р-2149, оп. 1, спр. 3, 13 арк.
22. ДАЖО, ф. Р-2149, оп. 1, спр. 27, 183 арк.
23. ДАЖО, ф. Р-2149, оп. 1, спр. 205, 485 арк.
24. ДАЖО, ф. Р-2149, оп. 1, спр. 32, 85 арк.
25. Волынь. – 1917. – 1 дек.
26. Россия в годы Первой мировой войны: экономическое положение, социальные процессы, политический кризис / [отв. ред. Ю.А. Петров]. – М.: Политическая энциклопедия, 2014. – 982 с.

Sedlyar A. V. Elections to the Russian Constituent Assembly in Zhytomyr (1917)

The article examines the basic principles of legislative acts of the Provisional Government, which established rules for elections to the Russian Constituent Assembly. Preparing for elections, the lists of voters and candidates are given. Campaigning features for candidates are highlighted. The results of the elections to the Russian Constituent Assembly as a whole to Zhitomir and military polling stations in particular are analyzed. Election results to Zhitomir and Volyn on constituency as a whole are compared.

Keywords: Provisional Government, city election commission, campaigning, electoral process, lists, parties, voting.

Sedlyar A. V. Elections to the Russian Constituent Assembly in Zhytomyr (1917)

The article contains the basic principles of legislative acts of the Provisional Government, which established rules for elections to the Russian Constituent Assembly. Preparing for elections, the lists of voters and candidates are given. Campaigning features for candidates are highlighted. The results of the elections to the Russian Constituent Assembly as a whole to Zhitomir and military polling stations in particular are analyzed. Election results to Zhitomir and Volyn on constituency as a whole are compared.

Keywords: Provisional Government, city election commission, campaigning, electoral process, lists, parties, voting.